

Słowo wstępne

Oddajemy do rąk Czytelników numer „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” poświęcony problematyce wykładni prawa.

W kręgu wykładni prawa to zbiór autorskich opracowań poświęconych różnym aspektom problematyki interpretacji prawa. Wykładnia prawa, której przedmiot stanowi analiza treści przepisów i pojawiających się rozbieżności interpretacyjnych stale poszukuje nowych teoretycznoprawnych punktów odniesienia i nowych metod badawczych. Naszym celem było przedstawienie refleksji dotyczącej tych problemów, które stanowią przedmiot zainteresowania polskiej teorii i filozofii prawa w pierwszym dwudziestoleciu XXI w.

Zagadnienie wykładni prawa stanowi nader rozległy obszar badawczy. Ogłoszone w niniejszym tomie rozprawy nie mają zatem roszczeń do kompleksowego ujęcia tej problematyki, ani nawet całościowego przeglądu zagadnień, stanowiących przedmiot dyskursu w ramach tego obszaru badawczego. Ukazują one natomiast bogactwo problemów i wielość podejść badawczych podejmowanych w ramach problematyki interpretacji prawa. W naszym przekonaniu owa różnorodność świadczy o wartości debat o wykładni prawa, które realizują postulat integracji prawoznawstwa. Rzecz jasna, poglądy w przedmiocie interpretacji prawa powinny kształtować się w wielopłaszczyznowym dyskursie prawniczym. Wyrażamy nadzieję, ale i głębokie przekonanie, że przedstawione opracowania zostaną uznane za ważny głos w tym dyskursie.

Starając się uczynić zadość redaktorskiej powinności uporządkowania przygotowanych przez Autorów dziewięciu opracowań, podzieliliśmy prezentowany tom na trzy części. Pierwsze cztery artykuły dotyczą ogólnej refleksji poświęconej problematyce wykładni prawa. W tej perspektywie mamy do czynienia z zagadnieniem granic sporów interpretacyjnych oraz uzasadnieniem twierdzeń formułowanych w ich ramach, jak również z problematyką rozmaitych koncepcji wykładni prawa. W drugiej części zostały zawarte opracowania poświęcone praktycznemu wymiarowi wykładni prawa. Podjęto próby analizy konfrontacji doktrynalnych założeń wykładni prawa z jej wymiarem praktycznym, założeń wartościujących w procesie wykładni prawa oraz granic wykładni prawa karnego. W ostatniej części tomu zostały przedstawione dwa studia przypadków o charakterze indywidualnym, których analiza doprowadziła do sformułowania niezwykle interesujących wniosków mających wymiar ogólny.

Zachęcając do lektury specjalnego numeru „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej”, redaktorzy pragną podziękować wszystkim autorom, którzy przyjęli zaproszenie do udziału w tej inicjatywie, za wysiłek włożony w przygotowanie opracowań bez których prezentowany tom nie mógłby powstać. Chcielibyśmy również podziękować Recenzentom artykułów. Przedstawione opinie oraz wskazówki niewątpliwie miały wpływ na ostateczny kształt ogłoszonych opracowań, choć oczywiście odpowiedzialność

za ich treść spoczywa na autorach oraz redaktorach tomu. Dziękujemy też Redakcji „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” za inspirację oraz trud przygotowania tomu – wydaje nam się, że wspólnym wysiłkiem udało się stworzyć pracę, do której w przyszłości będą sięgać wszyscy badacze podejmujący problematykę wykładni prawa, a tym samym na trwale zapisze się ona w dorobku polskiej teorii i filozofii prawa.

Pozostaje nam wyrazić nadzieję, że lektura przedstawionych artykułów naukowych, ogłoszonych w tej trudnej dla wszystkich rzeczywistości czasu pandemii, będzie stanowić źródło inspiracji naukowej oraz wzbudzi żywą dyskusję, która pozwoli rozwinąć dyskurs poświęcony wykładni prawa w przyszłości.

* * *

Prace nad tomem zakończyliśmy w kwietniu 2020 r. W dniu 8 maja 2020 r. dotarła do nas niezwykle smutna informacja o śmierci Pana Profesora Macieja Zielińskiego. Polska teoria i filozofia prawa poniosła niepowetowaną stratę. Odszedł jeden z największych autorytetów w dziedzinie tworzenia i stosowania prawa, współtwórca poznańsko-szczyecińskiej szkoły teorii prawa i derywacyjnej koncepcji wykładni prawa; człowiek pełen wrażliwości i życzliwości, wychowawca wielu pokoleń prawników. W zbiorze zamieszczony został ostatni tekst Pana Profesora przygotowany wspólnie z jego uczennicą dr hab. Agnieszką Choduń, poświęcony zagadnieniom związanym z potrzebą uzasadniania w metodologicznie poprawny sposób twierdzeń interpretacyjnych. Podsumowaniem tomu jest z kolei sprawozdanie z uroczystości odnowienia doktoratu Pana Profesora Macieja Zielińskiego, która odbyła się 10 stycznia 2020 r. w Collegium Minus UAM w Poznaniu – oraz wspomnienie i pożegnanie Pana Profesora, przygotowane przez Panią dr hab. Agnieszkę Choduń.

Tom poświęcamy pamięci Pana Profesora Macieja Zielińskiego, który na zawsze pozostanie w naszych sercach jako wspomniały człowiek.

Sławomir Tkacz¹, Zygmunt Tobor²
Gliwice-Radzionków, kwiecień–maj 2020 r.

¹ Numer ORCID: 0000-0003-2858-2930. Adres e-mail: slawomirtkacz@wp.pl

² Numer ORCID: 0000-0001-6541-8502. Adres e-mail: zygmun.tobor@us.edu.pl